Samen

5 jaar Kennisnetwerk Dementie

Kennisnetwerk Dementie

Voorwoord

Een uitdaging was het wel. Vijf jaar geleden gingen we van start als een 'beginnend lerend netwerk', één van de vereisten uit het Kwaliteitskader Verpleeghuiszorg van 2017. We kozen ervoor om een landelijk verspreid netwerk op te richten, met één duidelijk thema: dementie. En een duidelijke invalshoek: het Kennisnetwerk Dementie is een lerend netwerk en is een verbinding tussen wetenschap en praktijk waarbij praktijk altijd het uitgangspunt is. Voor alle lagen van de organisatie, want, zo was en is onze overtuiging, persoonsgerichte zorg is een zaak van iedereen.

Ja, we waren best ambitieus. We gingen bij elkaar op bezoek, zagen collega's aan het werk en we ervaarden die bijeenkomsten als zeer inspirerend. Tegelijkertijd hadden en hebben we te maken met de waan van de dag. Er is, zeker bij uitvoerende medewerkers en hun teamleiders, weinig tijd om veranderingen door te voeren, en in coronatijd werd het helemaal een heksenketel. Toch slaagden we er in ook toen, digitaal, bij elkaar in de keuken te blijven kijken.

In dit magazine beschrijven we wat het Kennisnetwerk Dementie heeft opgeleverd. Vooral veel inzichten en prachtige voorbeelden van hoe je persoonsgerichte zorg voor mensen met dementie handen en voeten kunt geven. En vooral ook: dat je dat met elkaar kunt doen en van elkaar kunt leren.

Wij hopen dan ook dat dat dit magazine bijdraagt aan goede zorg en ondersteuning voor mensen met dementie. Wij danken iedereen die de afgelopen vijf jaar aan het Kennisnetwerk Dementie heeft bijgedragen voor hun inzet en betrokkenheid.

Graag werken wij met elkaar toe naar het volgende lustrum.

INHOUD

2 Voorwoord

4 Terugblik, vooruitblik

Vernieuwend 15

7

Mijn kennisnetwerk

37

Resultaten

50 Colofon

“Waarbij praktijk altijd het uitgangspunt is”

Kennisnetwerk Dementie vijf jaar gedreven onderweg

‘Je leert het meest van collega’s. Die collega kan best aan de andere kant van het land werken en toch gevoelsmatig dichtbij voelen doordat je elkaar kent. Binnen het landelijk Kennisnetwerk Dementie hebben medewerkers van acht verpleeghuisorganisaties van Groenlo tot Leiden elkaar leren kennen. Met elkaar wisselen ze kennis en ervaring uit over persoonsgerichte dementiezorg.’ Henk Nies, directeur Strategie en Ontwikkeling bij Vilans, vertelt enthousiast over de eerste vijf jaar van het netwerk.

‘Het Kennisnetwerk Dementie is een van de krenten in mijn takenpakket,’ vervolgt hij. ‘En dat geldt niet voor mij alleen. We zetten ons er allemaal met plezier voor in. De kracht van het netwerk zit in het plezier, dat is de motor.’ Lecturer-practitioner Mari Groenendaal van WoonZorgcentra Haaglanden ((WZH) bevestigt: ‘De energie voelt goed onderling. We hebben een gezamenlijke drive om het onderwerp dementie verder te brengen, van een zorgthema naar een breder maatschappelijk onderwerp. Daar staan we voor met z’n allen, dat is onze missie.’

Gluren bij de buren

De deelnemende organisaties gaan regelmatig bij elkaar op bezoek. De ontvangende instelling verzorgt dan bijvoorbeeld presentaties rond een dementie thema en een rondleiding. De bezoekende instellingen kijken wat de voorbeelden zouden kunnen betekenen voor hun eigen praktijk of beleid. ‘We lopen dan echt bij elkaar door de huizen en over de afdelingen,’ vertelt Mari. Ze benadrukt dat ‘we’ heel breed is: van zorgmedewerkers tot bestuurder. Henk vult aan: ‘Alle lagen en disciplines van een organisatie zijn gelijkwaardig betrokken, wij kennen geen rangen en standen. Iedereen praat vanuit zijn eigen rol met de ander.’ Vilans faciliteert het proces, nodigt sprekers met specifieke kennis uit en zorgt voor kennisdeling. Bestuurder Thijs Houtappels van Zonnehuisgroep Amstelland vindt ook de rit naar de collega-instelling een soort uitje: ‘Een vorm van teambuilding, samen in zo’n busje naar de Achterhoek. Langs de lijnen van het werk kom je daarmee tot 1+1=3.’ Hij is een groot voorstander van ‘gluren bij de buren’ want: ‘Beter goed gejat dan slecht bedacht.’

Meer naar buiten gericht

Mari vindt dat het netwerk organisaties met elkaar verbindt via laagdrempelig contact waardoor ze komen tot kennisontwikkeling, kennis delen en samenwerken. Dat is in haar ogen hoog tijd binnen de langdurige zorg. ‘Onze sector is nogal in zichzelf gekeerd. Daardoor loop je het risico dat je overal het wiel opnieuw uitvindt.’ Thijs verklaart het naar binnen gekeerde karakter: ‘97% van de tijd in mijn organisatie wordt besteed aan het bieden van een zo prettig mogelijke dag aan de mensen die bij ons wonen. Veel tijd om ons bezig te houden met de uitdagingen die op ons af komen, blijft er niet over.’

Good practice

Mari noemt onderwerpen die de laatste drie jaar aan bod kwamen tijdens de werkbezoeken:

- Onbegrepen gedrag;
- Invloed van omgeving;
- Betekenisvolle activiteiten;
- Culturele diversiteit;
- Muziekinterventies

Mari Groenendaal

Thijs Houtappels

Henk legt uit dat het vooral good practice is dat een organisatie met de andere deelnemers deelt. ‘Dat is vaak de keerzijde van een probleem dat op veel andere plaatsen ook speelt. Maar we zijn ook aan de slag gegaan met gezamenlijke vraagstukken en uitdagingen.’

Trots op je pareltjes

Volgens Mari maakt het onder de aandacht brengen van de voorbeelden waarop jouw organisatie trots is veel positieve energie los. ‘We zijn een bescheiden sector en ook WZH is bescheiden. Maar we vonden het mooi toen onze Adviseur Eten en Drinken Leo Koster op het Zomerfestival 2021 een workshop gaf over lekker eten bij dementie. Toen daar vervolgens een artikel over verscheen en dat uiteindelijk het best gelezen stuk op de website van Vilans van dat jaar bleek waren we helemaal trots!’ Thijs: ‘Je brengt in waar je trots op bent en je neemt mee terug waar andere organisaties trots op zijn.’

Het geleerde intern verder brengen

Maar dan. Hoe breng je iets dat je bij een ander gezien hebt verder in je organisatie? Thijs vindt dat lastig. ‘Dat is misschien wel een van de grootste uitdagingen op dit moment. Leren en ontwikkelen in dit tijdsgewricht is on-ge-loof-lijk belangrijk, in uitwisseling tussen medewerkers. Maar we weten niet zo goed hoe we de mensen die het werk doen echt moeten bereiken met nieuwe kennis. Ons Kennisnetwerk lost dit niet op, maar het helpt wel. We pakken concrete onderwerpen bij de kop, organisaties brengen naast enkele vaste gezichten ook regelmatig nieuwe mensen mee.’

Misschien ligt hier ook een rol voor het onderwijs binnen de zorginstellingen zelf en op de scholen? Henk: ‘Met dat deel van ons netwerk zijn we nu bezig, dat kwam tot nu toe minder aan bod.’ Thijs denkt dat contacten met het onderwijsveld niet zozeer landelijk tot stand moeten komen maar eerder regionaal en lokaal.

"Het Kennisnetwerk Dementie is een van **de krenten in mijn takenpakket**. En dat geldt niet voor mij alleen. **We zetten ons er allemaal met plezier voor in**. De kracht van het netwerk zit in het plezier, dat is de motor."

Henk Nies

Toekomstwensen

Henk vindt dat er behalve voor de huidige praktijk meer aandacht moet komen voor de vraagstukken van de toekomst. 'Voor het meer inzetten van zorgtechnologie en informele zorg, bijvoorbeeld. Want ook mensen die niet beroepsmatig met zorg bezig zijn zoals mantelzorgers, familie en vrienden worden straks bij de zorg betrokken. En die zorg wordt steeds complexer. We moeten meebewegen met de ontwikkelingen. We hebben in het Kennisnetwerk nu een Toekomsttafel ingericht om het ook daarover te hebben.'

Hij vervolgt: 'Er zijn zó veel specialismen en die komen allemaal in één mens samen. Een organisatie kan onmogelijk alle expertises in huis hebben, netwerken zijn noodzakelijk. En zeker niet alleen voor kleine instellingen, ook voor de grote. Zij hebben vaak vanzelfsprekendheden die andere organisaties anders doen.'

Geen doel op zich

Mari onderstreept dat er nog meer moeite moet worden gedaan om zoveel mogelijk mensen te bereiken. In de eerste plaats binnen de eigen organisatie. 'Die behoefte aan kennis is er zeker. Iedereen is alleen zo druk met de inhaalslag na corona, op alle gebieden.' Verder vindt ze het belangrijk dat de kennis die het netwerk ontwikkelt ook beschikbaar is voor andere organisaties. 'Daar zorgen we onder andere voor via het Lentefestival, dat open staat voor alle medewerkers en organisaties die werken met mensen met dementie.'

Vanwege de heldere missie, het bestuurlijke commitment en de brede vertegenwoordiging van medewerkers is Mari optimistisch over het voortbestaan van het Kennisnetwerk Dementie. 'Ik vind dat we lange lijnen moeten uitzetten, niet direct moeten stoppen als het eens een jaartje iets minder oplevert.' Maar het netwerk is geen doel op zich, het is een middel om kennis te delen. 'Vooralsnog drijft het op passie en betrokkenheid. Zolang het medewerkers kan inspireren, blijft het bestaan', voorspelt Thijs.

Mijn Kennisnetwerk

Collega's aan het woord

Marja Caldarella-Kerkhof

FUNCTIE: verpleegkundig kwaliteitscoach op een kleinschalige woonvorm voor mensen met dementie bij Atlant.

Wat gedaan bij het Kennisnetwerk Dementie?

Ik ben pas een half jaar deelnemer en heb een workshop gegeven bij het Lentefestival. Bij Atlant werd gevraagd wie er mee wilde doen aan het Kennisnetwerk Dementie. Gezien mijn ervaring met het Kenniscentrum Korsakov leek mij dit een mooie uitdaging om zo kennis en ervaring binnen de doelgroep dementie te vergroten.

Wat is je het meest bijgebleven?

Dat er veel kennis is! Maar we zijn er nog niet, er kan meer gebundeld worden. Binnen diverse doelgroepen kunnen we van elkaar leren, bijvoorbeeld over gedrag. Ondanks andere oorzaken of diagnose heb je wel overlap binnen verschillende doelgroepen. Denk bijvoorbeeld aan hoe om te gaan met achterdocht. Daarnaast ook hoe je als zorgprofessional zelf tegenover de cliënt/bewoner staat. Wat doet jouw houding, je stemvolume en de woorden die je spreekt met de bewoner, kortom een stuk zelfreflectie. Verder valt te denken aan over hoe je met de bewoner/cliënt communiceert waarbij je rekening houdt met het verwerken van de informatie bij de ander. Bijvoorbeeld één boodschap tegelijk geven en de zinnen niet te lang maken. Maak het concreet met eventuele zichtbare voorwerpen.

tip voor collega

Meedoen aan het Kennisnetwerk?

Kijk eens in de keuken van een andere zorgorganisatie of doelgroep en neem die ervaringen mee. Houd rekening met elkaars diverse cultuur en achtergrond en ontmoet elkaar echt en leer elkaar kennen.

Jolien van Schaik

FUNCTIE: officieel ben ik Medewerker dagbehandeling bij AxionContinu.
Wij hebben in 2011 het koor Eigenwijs opgericht.

Wat gedaan bij het Kennisnetwerk Dementie?

Tijdens het Zomerfestival in 2021 heb ik een workshop gegeven over ons koor. Hoe we het hebben opgezet en hoe het werkt. Bij ons ga je altijd met iemand zingen, dat doe je samen en je zoekt ook samen het repertoire uit. Ik heb foto's laten zien en wat filmpjes met zang, maar de sfeer kun je toch niet goed overbrengen. Daarom nodig ik geïnteresseerden ook altijd uit een keer te komen kijken.

Wat is je het meest bijgebleven?

De leuke reacties van de mensen! Zo'n koor zien vindt men toch anders dan wanneer je de muziek op een cd hoort.

Wat heb je zelf geleerd?

Ik heb ook nog andere workshops bezocht. Die vond ik heel interessant, bijvoorbeeld hoe je met leefcirkels een grotere leefruimte creëert voor bewoners. En ik heb Teun Toebes gehoord, die is geweldig natuurlijk. Ik ben hem blijven volgen.

tip voor collega

Meedoen aan het Kennisnetwerk?

Jazeker kan ik dat aanraden. Het gaat om het kijken door de bril van de ander, daar leer je veel van en het is leuk. Maar je moet er natuurlijk wel de tijd voor krijgen. En maak gebruik van muziek. Muziek is zo belangrijk voor mensen met dementie en er is zoveel mogelijk. Zet daarvoor je lijntjes uit!

Rini Eringfeld

FUNCTIE: specialist ouderengeneeskunde.

Wat gedaan bij het Kennisnetwerk Dementie?

Als kartrekker van PG-zorg in de organisatie heeft de Raad van Bestuur mij destijds gevraagd deel te nemen aan het kennisnetwerk, samen met drie andere collega's van Marga Klompé. Wij hebben actief mooie voorbeelden gedeeld met de andere organisaties en samen gekeken hoe we goede voorbeelden naar de praktijk kunnen vertalen.

Wat is je het meest bijgebleven?

Het enthousiasme waarmee medewerkers vanuit de zorg hun voorbeelden laten zien. Zoals een middag waar allerlei interventies voorbijkwamen en wij zelf beperkingen moesten ervaren tijdens een 'mankementenlunch'.

Wat heb je zelf geleerd?

Dat je klein moet beginnen met veranderen en dat het management dit moet ondersteunen.

tip voor collega

Meedoen aan het Kennisnetwerk?

Bedenk wat je het belangrijkste vindt om op dit moment te veranderen en richt daar vooral je aandacht op. Wil niet te veel tegelijk veranderen.

Ineke Westerik

FUNCTIE: teamleider zorg op de locatie Zuydtwijck in Leiden.

Wat gedaan bij het Kennisnetwerk Dementie?

Martine Heruer, onze projectleider Expertisecentrum Dementie, heeft mij eind 2021 gevraagd of ik vanuit Topaz deel wilde nemen aan het kernteam van het Kennisnetwerk Dementie. Als teamleider op een afdeling voor mensen met dementie ben ik heel erg bezig met de ontwikkelingen van de dementiezorg en het verbeteren van de zorg voor mensen met dementie. Ik heb nu een paar bijeenkomsten van het kernteam meegemaakt, een netwerkbijeenkomst en de toekomsttafel.

Wat heb je zelf geleerd?

We zijn de afgelopen jaren erg naar binnen gekeerd geraakt. Binnen de gezondheidszorg was iedereen druk bezig om alles binnen de eigen muren op orde te brengen. Maar om echt te werken aan de kwaliteit van zorg is het juist belangrijk dat we over onze muren heen kijken en dat we open staan om van elkaar te leren en ons door anderen te laten inspireren. De bijeenkomsten van het netwerk die ik in deze korte tijd heb meegemaakt hebben mij hierin bevestigd.

Wat is je het meest bijgebleven?

Ik vond de eerste netwerkbijeenkomst die ik meemaakte zeer inspirerend. Het thema interculturele zorg heeft mij inzicht gegeven in de aanpak van problemen die hier nog niet zo veel spelen maar ik verwacht die in de toekomst zeker nodig te hebben. Ook de toekomsttafel heeft mij zeer geïnspireerd. Met een groep mensen met dezelfde passie voor de zorg voor mensen met dementie nadenken over de uitdagingen van de toekomst. De aanpak en de sprekers prikkelden mij om de vaste patronen en aannames, die we binnen de zorg maar al te goed kennen, los te laten en na te denken over de toekomst. Hierdoor zijn bij mij een aantal thema's naar boven gekomen waaraan ik de komende tijd meer aandacht ga geven.

tip voor collega

Meedoen aan het Kennisnetwerk?

Sluit eens aan bij een bijeenkomst van het netwerk. Neem de tijd om uit je dagelijkse routine te stappen en laat je inspireren door je collega's in andere zorgorganisaties. Je kan ontzettend veel van elkaar leren. En ik ben ervan overtuigd dat elke inspiratie die je opdoet uiteindelijk een positief effect heeft op de mensen aan wie wij zorg mogen verlenen, hoe klein misschien ook.

‘Wees niet bang om je eigen kennis te etaleren.’

Foto: Topaz

Sharissa Corporaal

FUNCTIE: Tot december 2020 was ik manager Onderzoek en Innovatie bij Avoord, nu ben ik senior onderzoeker bij het Expertisecentrum Caring Society van Avans Hogeschool.

Wat gedaan bij het Kennisnetwerk Dementie?

Ik rolde in het kernteam in het begin dat de grote lijnen van het kennisnetwerk uitzette. Daar ging het over wat we wilden, we wilden de praktijk verbeteren, de verbinding maken tussen onderzoek en praktijk, meer en sneller leren van inzichten en het zelflerend vermogen van organisaties stimuleren. Verder heb ik de bijeenkomsten bezocht waar organisaties hun goede voorbeelden deelden. Mijn rol daar was aanhoren en enthousiast meedoen en ervoor zorgen dat het Kennisnetwerk in onze organisatie een plekje kreeg. In het begin gingen we met één auto, later werd dat een busje vol.

Wat heb je zelf geleerd?

Het heeft me bevestigd hoe gepassioneerd mensen zijn in de zorg, hoe betrokken ze zijn bij cliënten, hoe graag ze veel willen, maar het heeft ook bevestigd dat daar weinig ruimte voor is. Ik denk dat ik heb geleerd dat samen leren niet eenvoudig is, het is gemakkelijk gezegd, maar moet wel echt georganiseerd worden. Het is niet vanzelfsprekend dat je als je nieuwe dingen hoort en je interesse er ligt, je dat ook automatisch kunt toepassen in eigen praktijk.

Wat is je het meest bijgebleven?

Het ongelofelijke enthousiasme van iedereen en de trots op wat ze doen en dat medewerkers dat heel graag willen delen. Ze zijn leergierig, willen horen, zien en leren van elkaar. Maar daarna toch ook de zoektocht wat ze er zelf mee kunnen doen in de eigen organisatie.

tip voor collega

Meedoen aan het Kennisnetwerk?

Wees niet bang om je eigen kennis te etaleren. Of mensen hangen aan je lippen en ze willen meer van je weten want jij bent de expert, of je leert er heel veel van door andere inzichten te krijgen. Je bevestigt je eigen plekje in de zorg en in het leven van een ander. Probeer over de schutting heen te kijken.

Leo Koster

FUNCTIE: Ik ben Adviseur Eten en Drinken bij WoonZorgcentra Haaglanden (WZH). Dat is een heel brede functie. Het houdt in dat ik verantwoordelijk ben voor alles wat binnen WZH met eten te maken heeft. Dat omvat de visie op voeding, de apparatuur aanschaf, tot aan de mensen.

Wat gedaan bij het Kennisnetwerk Dementie?

Vorig jaar heb ik een workshop gegeven over hoe je eten en drinken kunt gebruiken op bijzondere momenten voor bewoners, zoals verjaardagen en feestdagen. En hoe je ook dat moment persoonlijk kunt maken. Binnen WZH vinden we het namelijk belangrijk dat mensen lekker in hun vel zitten en eten en drinken kan daar een belangrijke rol in spelen. Voor de workshop hebben we een introductiefilmpje gemaakt waarin ik liet zien dat je met weinig middelen toch heel veel kunt doen. De enorme persoonlijke aandacht die wij daarbij hebben voor bewoners, vond men opvallend en maakte indruk.

Wat is je het meest bijgebleven?

Het enthousiasme van de alle zorgcollega's. Ik vond het heel bijzonder dat er zoveel mensen naar de film keken. Ik kreeg ook nog een mooie reactie van een bestuurder, die gaf aan 'waarom kan dit niet overal?'.

Wat heeft de dag jou gebracht?

Het samenzijn is heel waardevol, zoveel zorgcollega's bij elkaar. We geven vaker workshops en dan zie je veel dezelfde reacties. Mensen zijn heel enthousiast, maar ook verbaasd dat dit kan met de beschikbare financiële middelen. Wij sparren regelmatig binnen WZH en zitten met verschillende groepen aan tafel. Dat is erg leerzaam.

tip voor collega

Meedoen aan het Kennisnetwerk?

Het is wellicht vanzelfsprekend, maar kijk door de bril van de bewoner en ga van daaruit je concept ontwikkelen. Je kunt met weinig middelen toch heel veel. Alhoewel, zo weinig budget is het ook niet, het is meer dan je zelf per dag aan boodschappen doet, zeg ik weleens. En maak ook gebruik van je eigen vakmanschap en creativiteit en dat van je collega's.

Vernieuwend

Innovaties in zorgorganisaties

Verhalen: ondernemende mannen én vrouwen

In Zonnehuis de Luwte gaat coördinerend verzorgende Jacqueline in gesprek met meneer en mevrouw Van der Weijde. Beiden wonen in Zonnehuis de Luwte en dat bevalt ze goed. Niet bij elkaar op de kamer, maar wel op dezelfde gang. Ze zijn niet alleen al heel veel jaren getrouwd, ze hebben ook lange tijd samengewerkt in het bedrijf van meneer Van der Weijde. Hij was goudsmid en had in het souterrain van hun woning een atelier. Mevrouw Van der Weijde draagt nog altijd een aantal sieraden die door haar man zijn gemaakt.

50 jaar goudsmid

De vader van meneer Van der Weijde zag op een dag een oproep bij een ambachtsschool in de Westerstraat in Amsterdam staan: 'Laat uw zoon goudsmid worden'. Mevrouw van der Weijde vertelt: 'Hij dacht, ik heb er nog twee thuiszitten, die ga ik opgeven.' Zodoende werden de broers opgeleid tot goudsmid en begonnen samen een eigen bedrijf.

Typekamer

Maar hoe zat het met mevrouw Van der Weijde. Hoe zag haar werkende leven eruit? Tijdens een opleiding leerde ze om te werken met een type- en stenomachine. Daarna kwam ze terecht op de typekamer van de Volkskrant. Samen met vier andere meisjes zaten ze bij elkaar. De bureaus tegen elkaar aan. Brieven die binnenkwamen moesten ze uitwerken. 'Ik heb daar altijd met veel plezier gewerkt.'

Ontslag

Mevrouw Van der Weijde had bij de Volkskrant een katholieke baas. En dat betekende ontslag nadat ze trouwde. Haar baas vond dat jonge, katholieke meisjes thuis hoorden. Stoppen met werken wilde ze niet. Gelukkig kon ze haar man ondersteunen bij zijn bedrijf. Ze hielp vooral met de administratie. 'Dat was niet Piet zijn sterkste kant'.

Sieraden

Uiteindelijk bestond het goudsmidbedrijf zo'n 50 jaar. Ze hebben het bedrijf niet doorverkocht en hebben alle sieraden en stenen verkocht toen het bedrijf stopte. Of tenminste, bijna alle sieraden: een aantal sieraden draagt mevrouw Van der Weijde nog steeds met veel plezier.

Creatieveling

Jacqueline ziet veel overeenkomsten tussen het leven en werk van meneer en mevrouw Van der Weijde en dat van haar eigen ouders. Haar vader had een bouwbedrijf en haar moeder deed de administratie en beantwoordde de telefoon. 'Mijn vader had daar geen zin in. Hij maakte werkweken van 60 tot 80 uur, waardoor de administratie opliep. Hij was een echte creatieveling en was liever op de bouw. Mijn moeder pakte het daarom op.'

Carrièreswitch

Jacqueline moest van haar ouders een vak leren. Ze volgde een opleiding tot kapster en werkte 27 jaar in de kapsalon. Toen Jacqueline kinderen kreeg was zij de eerste van haar collega's die bleef werken na de bevalling. Ze zette een trend: na haar volgden andere collega's. Dat werd niet door iedereen begrepen, vooral niet door de

Ter gelegenheid van het **100-jarig bestaan van Zonnehuisgroep Amstelland** deelden medewerkers en bewoners hun **persoonlijke verhalen en herinneringen** met elkaar. Een aantal verhalen, waaronder deze, werden **gepubliceerd is de speciale jubileumkranten van ZHGA.**

De verhalen die medewerkers ophaalden over wat zij onder persoonsgerichte zorg en persoonsgericht werken verstaan, werden teruggekoppeld in theatervorm en zo gingen medewerkers met elkaar in gesprek. De Verhalenbrigade verzamelde zo bijna 200 verhalen!

klanten op leeftijd: ‘De oudere dames in de stoel vroegen me: ‘Waarom ben je niet thuis bij je kinderen?’ Dat zat er zo ingebakken.’ Meneer en mevrouw Van der Weijde vinden het wel een goede ontwikkeling dat vrouwen meer blijven werken. Op één voorwaarde: ‘Zolang je maar een goede oppas regelt’.

Steeds meer

Na verschillende slijmbeursontstekingen besloot Jacqueline te stoppen als kapster en maakte zij een carrièreswitch. Ze werkte 7 jaar in het welzijn en stapte toen over naar de zorg. ‘Ik begon op mijn 46e in de zorg en ben sindsdien altijd doorgestoomd. Ik vond het leuk en wilde steeds meer. Ik begon als gastvrouw in een verzorgingstehuis en heb verschillende opleidingen gevolgd zoals IG en EVV. Nu werk ik als coördinerend eerstverantwoordelijk verzorgende. Wat er volgens Jacqueline is veranderd? ‘Nu gaan we persoonsgericht te werk en dat vind ik heel goed. Ik vind dat je niemand op dezelfde manier kunt behandelen. Ik vind het belangrijk dat iedereen krijgt wat-ie wil. Niet voor iedereen een boterham smeren omdat het makkelijk is, maar kijken wat mensen zelf kunnen. Als cliënt mag je de regie hebben en wij zijn er om te ondersteunen. We zijn er niet om te bepalen, maar dat was lange tijd wel zo’.

Anne-Mei The in 10 citaten

Anne-Mei The, boegbeeld van de sociale benadering van dementie, deed in juni 2021 de aftrap van het Zomerfestival van het Kennisnetwerk Dementie. Haar verhaal in 10 citaten.

1.

Als je goed luistert, hoor je ook de oplossingen.

2.

Over haar eerste ervaringen in het verpleeghuis: mensen met dementie waren een soort figuranten in een toneelstuk. Ik ging de confrontatie uit de weg. Met die handelingsverlegenheid hebben we misschien allemaal te kampen.

3.

Dementie is een afschuwelijke ziekte, ontwrichtend, maar voor de levenskwaliteit zijn er ook andere vragen.

4.

Mensen willen ontzettend graag het dagelijks leven weer oppakken. ‘Help me om de draad van het veranderende dagelijkse leven weer op te pakken.’

5.

De buitenwereld is ontzettend belangrijk. Relaties, en hoe de wereld naar je kijkt.

6.

Wat mensen met dementie belangrijk vinden: serieus genomen worden (‘Ik zie de mensen wel kijken. Dingen worden me uit handen genomen. Mensen gaan harder praten. Er vallen stiltes als we binnenkomen.’)

7.

Op het moment dat dementie speelt, komt er nieuwe rol bij. De hele omgeving ziet je dan als dementiepatiënt, die ene rol wordt uitvergroot. (The danger of a single story).

8.

Mensen met dementie hebben een breinziekte, maar zij zijn wel degelijk in staat om daarmee om te gaan. Zij hebben veerkracht.

9.

Hoe mensen naar dementie kijken, is ook heel bepalend. Die wisselwerking tussen veerkracht en omgeving is de sociale benadering van dementie.

10.

Ook in het verpleeghuis kun je veel meer het gesprek aangaan met mensen dan je denkt.

‘Help me om de draad van het veranderende dagelijkse leven weer op te pakken.’

Foto: Atlant

Visie op wonen en zorg: nadenken over wat mensen willen

De Vredense Hof in Winterswijk, één van de locaties van Marga Klompé, krijgt nieuwbouw. De locatie is tegenover het station en dicht bij het centrum. Tijdens een bijeenkomst van het Kennisnetwerk Dementie licht de zorgorganisatie de nieuwbouwplannen toe en vooral de visie op wonen en zorg die de basis voor de plannen zijn geweest. Regiomanager Joris Schuurmans en Arnout Siegelaar, die adviseur Vastgoed is en de invloed onderzoekt van de fysieke omgeving op het welzijn van mensen met dementie, vertellen erover.

World Café-sessies

Marga Klompé begon met een visie op wat je de doelgroep wil aanbieden: nadenken over hoe mensen willen gaan wonen en met welke visie. Om daarachter te komen werden onder meer bijeenkomsten gehouden in World Café-sessies met mensen uit de zorg, behandeldiensten en cliëntenraden. Zo'n 100 mensen dachten daarover mee, een 'dwarsdoorsnede' van de organisatie. Er is gekeken naar hoe er wordt gewerkt, naar wat goed gaat en wat anders zou kunnen of moeten, omdat organisaties te maken krijgen met een andere generatie ouderen. Bij de visievorming werden ook het beleidskader en wetenschappelijke kennis over wonen met zorg betrokken. De concept-visie werd besproken in de organisatie en is vastgesteld voor heel Marga Klompé. Er is draagvlak gecreëerd door mensen mee te laten denken over de visie.

Zes onderdelen

De visie van Marga Klompé op wonen en zorg bestaat uit 6 onderdelen:

1. **Eigen regie**
2. **Keuzevrijheid**
3. **Privacy en ontmoeting**
4. **Een zinvolle dag**
5. **Bewegingsruimte**
6. **Huis van en voor de buurt**

Deze verschillende onderdelen leiden ertoe dat:

- Eigen regie wordt mede bepaald door omgeving waarin mensen wonen.
- Keuzevrijheid betekent bijvoorbeeld dat bewoners zelf bepalen bij wie ze aan tafel gaan zitten. En dat mensen niet meer tussentijds verhuizen; als de indicatie verandert, worden mensen niet meer overgeplaatst.
- Marga Klompé wil af van gemeenschappelijke huiskamers. Privacy wordt ondersteund met technologie en met een gebouw met zoveel mogelijk een open karakter.
- Een zinvolle dagbesteding is voor iedere bewoner anders, de driehoek bewoner, sociaal netwerk en zorgteam is van belang. De nieuwe Vredense Hof ligt zo dicht mogelijk bij de kern Winterswijk. Gedeelten van dagbesteding kun je daardoor invullen.
- Bewoners worden uitgenodigd zoveel mogelijk te bewegen, zowel binnen als buiten het gebouw.
- De samenwerking met de buurt wordt gezocht en benut; zoveel mogelijk mensen binnen het gebouw. Het nieuwe gebouw zit naast een sporthal en het Komrij College.

Suggesties

De deelnemers aan de bijeenkomst van het Kennisnetwerk Dementie praten vervolgens in subgroepjes verder over de visie. De volgende suggesties worden gedaan:

- Besteed aandacht aan de rol van de mantelzorger, die moet goed verweven zijn met dit concept.
- Doe aan verwachtingsmanagement als groepen bij elkaar gaan wonen.
- Denk goed na over de competentieontwikkeling van de teams. Wat betekent het voor hen als je verschillende cliënten bij elkaar hebt wonen.
- Denk aan de arbeidsmarktproblematiek, minder traditionele functies, taakdifferentiatie of taakdelegatie.
- Kijk naar een goede mix in je team, je hebt somatiek- en pg-georiënteerde mensen. Betrek ook de ggz erbij want de problematiek wordt steeds ingewikkelder.

Nieuwbouw Marga Klompe

Namasté: aansluiten bij zintuigervaringen

Meer persoonlijke aandacht voor mensen met dementie en aansluiten bij hun behoefte. Atlant wilde dat onder andere doen met het programma Namasté. Tijdens één van de bijeenkomsten van het Kennisnetwerk Dementie gaf het samen met Woonzorgcentra Haaglanden een toelichting hierop.

Kleine dingen

Namasté betekent letterlijk 'respect aan het innerlijke', 'ik buig voor jou'. Met Namasté wilde Atlant de levenskwaliteit van mensen met dementie verbeteren. Dat zit in soms kleine dingen, met oprechte aandacht en een groot effect.

Fijne daginvulling

Namasté is een programma waarin tweemaal per dag op een liefdevolle, aandachtige manier een contactmoment georganiseerd wordt. Het gaat om de beleving, de zintuigen worden geprikkeld en herinneringen opgeroepen. Voorbeelden hiervan zijn massage geven, samen een activerend spel doen, koken, liedjes zingen en bewegen. Doel ervan is een fijne daginvulling te geven, mensen te laten ontspannen of een glimlach te veroorzaken. Namasté werd in Amerika ontwikkeld en is in Nederland door het Amsterdam UMC onderzocht.

Continu kijken

Tijdens een bijeenkomst van het Kennisnetwerk Dementie in 2019 vertelden Desha Davies (Woonzorgcentra Haaglanden) en Judith van Schagen (Atlant) over hun ervaringen met Namasté: 'De gedachte achter Namasté is dat ondanks de ziekte dementie de mens of ziel aanwezig blijft. Het idee is die persoon te eren en te respecteren door liefdevolle aanraking en met zinvolle, passende activiteiten. Je moet goed blijven kijken wat aansluit bij de zintuigervaring van de cliënt. Het is niet alleen een structuur, je moet continu blijven kijken naar de beleving. En het is belangrijk om als team dit met elkaar te bespreken, is het oké dat jij de nagels gaat lakken terwijl je collega druk in de zorgtaken is? Dit moet je met elkaar blijven afstemmen.'

Uitdagingen

Namasté kent zeker ook uitdagingen. Zoals het intrinsiek motiveren van medewerkers, de werkdruk en het betrekken van familie. Desha: 'In het begin hadden we wel moeite om te bepalen wanneer we Namasté inzetten en hoe. Het kostte moeite om het door te zetten en dat je scherp bleef wanneer je dat kon doen. Nu hebben we op de groep huiskamerbegeleiders die dit echt oppakken.'

Bekijk filmpje hier

Positief effect

Het programma heeft positief effect, zo bleek uit onderzoek van Hanneke Smaling, postdoc-onderzoeker van het Namasté Familieprogramma bij Amsterdam UMC. Hanneke: 'Vanaf 3 maanden zien we minder tekenen van pijn en ongemak, de bewoners ogen comfortabeler. Dit krijgen we ook terug uit de interviews met verzorgenden en vrijwilligers die de Namasté-groepen begeleiden. Ze zijn enthousiast en zien positieve resultaten. Bewoners zijn minder agressief, meer ontspannen en bloeien op.'

Andere positieve effecten: familieleden komen vaker op bezoek en doen ook meer met hun naasten als ze er zijn. En: het programma is relatief goedkoop doordat de activiteiten eenvoudig zijn en weinig investering vragen. Bovendien dalen de kosten van medicatie.

'Vanaf 3 maanden zien we **minder tekenen van pijn en ongemak, de bewoners ogen comfortabeler.** Dit krijgen we ook terug uit de interviews met verzorgenden en vrijwilligers die de Namasté -groepen begeleiden. **Ze zijn enthousiast en zien positieve resultaten.** Bewoners zijn minder agressief, meer ontspannen en bloeien op.'

SOCAV: van taakgericht naar persoonsgericht

Een persoonsgerichte zorgmethode gericht op het behoud van identiteit, waardigheid, eigen regie en betekenisvolle dagelijkse vaardigheden bij mensen met dementie. Dat is kort gezegd SOCAV, een afkorting voor Spiegelen, Optimaliseren, Compenseren en Aanleren van Vaardigheden, waarin (in)formele zorgverleners via coaching worden geschoold. Avoord was betrokken bij de ontwikkeling van deze methode en vertelde daarover tijdens een bijeenkomst van het Kennisnetwerk Dementie.

Specialistische kennis

Door het groeiend aantal mensen met dementie in onze maatschappij komen steeds meer zorgverleners met hen in aanraking. Een juiste omgang en benadering van mensen met (beginnende) dementie vraagt om specialistische kennis van het ziektebeeld en omgangsvormen bij cognitieve problematiek. SOCAV is speciaal ontwikkeld voor zorgverleners van mensen met dementie.

Eigen regie

SOCAV is een persoonsgerichte zorgaanpak waarin de persoon met dementie wordt ondersteund in het voeren van de eigen regie en het uitvoeren van voor hem/haar betekenisvolle activiteiten door (in)formele zorgverleners. De afkorting SOCAV is gebaseerd op de vier voornaamste strategieën die gebruikt kunnen worden om cliënten met dementie te ondersteunen in betekenisvolle dagelijkse activiteiten, namelijk Spiegelen, Optimaliseren, Compenseren en Aanleren van Vaardigheden. De zorgverlener leert te werken volgens SOCAV via een coachtraject.

Peer-coaches

Peer-coaches werden door experts en docenten van IQ healthcare getraind in de toepassing van SOCAV en in het coachen van verzorgenden. De verzorgenden leren van deze peer-coaches de bewuste toepassing van persoonsgerichte inlevings-, observatie- en communicatietechnieken en reflectie op het eigen handelen. Samen met familie, vrijwilligers, ergo- en fysiotherapeuten leveren zij zo meer persoonsgerichte zorg aan de cliënten met dementie, zodat hun eigen regie, autonomie, zelfredzaamheid en kwaliteit worden vergroot of behouden.

Meer voldoening

De resultaten van dit wetenschappelijk onderzoek naar SOCAV tonen aan dat de methode de kwaliteit van leven van mensen met dementie verbetert. Daarnaast verschoof het inzicht en gedrag van zorgverleners van taakgerichte zorg naar persoonsgerichte zorg, waardoor zorgmedewerkers meer voldoening uit hun werk haalden.

De methode is inmiddels ook in thuissituaties toegepast. 70% van alle mensen met dementie woont thuis. Bij de zorg voor een persoon met dementie nemen mantelzorgers en zorgprofessionals vaak kleine of grote beslissingen en handelingen over van die persoon. Het is echter gebleken dat hierdoor vaardigheden sneller verloren kunnen gaan en het gevoel voor eigenwaarde kan verminderen. Om dit te voorkomen, wordt in dit project een ondersteuningstraject aangeboden aan mantelzorgers en zorgprofessionals. Tijdens dit traject leren deelnemers meer over de ziekte dementie en hoe ze mensen met dementie zo lang mogelijk kunnen ondersteunen om betekenisvolle activiteiten naar tevredenheid uit te voeren. Eigen regie, plezier en voldoening bij die activiteiten staan daarbij voorop.

Meer informatie hier

Utrecht Museumdag: ontspannen en leerzaam

Een mens is nooit te oud om ... van kunst te genieten. Dat hebben ze bij AxionContinu, en in de stad Utrecht, goed begrepen. Samen met de Van Baaren Stichting en de Stichting Utrechts Museumkwartier nam de zorgorganisatie het initiatief voor Utrecht Museumdag. Die houdt in: Vrijdag Museumdag, Museum voor 1 Dag en diverse workshops. Utrecht Museumdag werkt ook samen met de Utrechtse zorginstellingen Vecht en IJssel, Careyn en het Bartholomeus Gasthuis.

Vrijdag Museumdag

Bewoners in een woonzorgcentrum zijn vaak niet (meer) in de gelegenheid om zelfstandig naar een museum te gaan. Zij kunnen nu elke twee weken naar een museum in de stad. Bij elk bezoek wordt het vervoer geregeld en krijgen alle deelnemers koffie met iets lekkers aangeboden in het museum. Het is echt een uitje, voor zowel de deelnemers als de welzijnsmedewerkers en begeleidende mantelzorgers. Samen beleven zij een prachtige ochtend.

Ontspannen en leerzaam

Het is een ontspannen, maar ook leerzame ochtend. Een museumdocent leidt de deelnemers rond in het museum. Deze museumdocenten hebben ervaring met de doelgroep. Tijdens het bezoek is er veel ruimte voor interactie. Er worden vragen gesteld, verhalen verteld en herinneringen opgehaald.

Herinneringen en verhalen

Er doen elf musea mee, waardoor er een afwisselend programma aangeboden kan worden. Elke keer is er weer iets anders te zien en te beleven. In de musea gaan de deelnemers terug in de tijd of staan ze stil bij het heden of de toekomst. Door kunstwerken of gebruiksvoorwerpen te bekijken komen er vaak herinneringen en verhalen naar boven.

Museum voor 1 Dag

Voor bewoners die niet meer zo mobiel zijn, komt het museum gewoon naar het woonzorgcentrum toe. Een ruimte wordt dan voor één dag omgetoverd tot museum, met allerlei voorwerpen die bewoners van dichtbij kunnen bewonderen. Het heet dan ook ‘Museum voor 1 Dag’.

Creatieve workshops

Een bijzonder onderdeel van Vrijdag Museumdag zijn de creatieve workshops die worden gegeven door kunstdocent Marjan Groen. In 2019 kreeg zij de opdracht om deze workshop voor Utrecht Museumdag te ontwikkelen. Sindsdien vormen ze een onderdeel van de Vrijdag Museumdag activiteiten in het Centraal Museum. Eerst wordt in een ontspannen sfeer gezamenlijk kunst bekeken. Vervolgens gaan de deelnemers naar het atelier van het museum om zelf creatief aan de slag te gaan. Marjan heeft veel ervaring en affiniteit met de doelgroep. Zo ontstaan er tijdens de workshop bijzondere, waardevolle momenten en prachtige schilderwerken.

VERNIEUWEND

Museumdag: ontspannen en leerzaam

Living Moments: persoonsgerichte technologie

Een simpele mobiele applicatie waarmee familieleden mediaberichten kunnen sturen naar mensen met dementie thuis. Die hebben het apparaat in huis staan en via het apparaat ontvangen zij een ansichtkaart met het bericht. Mensen met dementie kunnen daarop reageren. Dat is kort gezegd het Living Moments-apparaat.

Myrte Thoolen, promovenda aan de TU Eindhoven en ontwerper en onderzoeker bij het Pleyade Innovatie Team, vertelde over het apparaat tijdens een bijeenkomst van het Kennisnetwerk Dementie. Het apparaat maakt deel uit van het project Dementie Dynamics in Design: samen met mensen met dementie sociale technologie ontwerpen voor hen. Technologie die duurzaam is, persoonsgericht en die aansluit bij hun veranderende behoeften en omstandigheden.

Aangenamer en leuker

Myrte: 'Zorgtechnologie kan bijdragen aan het aangenamer en leuker maken van het leven van mensen met dementie, het kan mensen met dementie hun eigen regie weer teruggeven. Het kan later ook tot arbeidsbesparing leiden.'

Sociale behoefte

In het project werd eerst in kaart gebracht wat de sociale behoefte is van mensen met dementie. Daarvoor werd een groep gedurende anderhalf jaar thuis gevolgd. Met behulp van een sociale map werd gekeken welke factoren het sociaal contact belemmeren of faciliteren en hoe dat zich ontwikkelt in de loop van de tijd.

Stroomversnelling

De volgende stap was co-creatie: met mensen met dementie technologie ontwerpen, waarbij de onderzoekers nauwgezet keken naar het gebruik van technologie en in kaart brachten wat er gebeurde. Daarna is het prototype ontwikkeld. Vanwege corona en de daarmee gepaard gaande grotere behoefte aan sociaal contact op afstand, kwam dat in een stroomversnelling.

Andere stadia

Myrte: 'We testen nu wat familie en naasten van het ontwerp vinden. Dat is een living lab; hoe heeft dit apparaat invloed op sociale interactie van mensen. We doen dat onder meer met een gebruikersblog en wekelijkse interviews met de gebruikers. We willen ook graag ontdekken hoe dit zou passen binnen het hele spectrum met dementie. Het apparaat is nu voor mensen met beginnende dementie, maar we gaan ook naar andere stadia kijken, of dit voor iedereen werkt.'

Bekijk filmpje hier

Hoe werkt het apparaat?
Familieleden kunnen via een simpele mobiele applicatie 'mediapakketten' naar de persoon met dementie sturen, die een gedrukte ansichtkaart ontvangt, en deze vervolgens kunnen gebruiken in het LivingMoments-apparaat om de persoonlijke en levendige inhoud te bekijken. Mensen met dementie kunnen reageren via het apparaat, op een niveau die bij hen past.

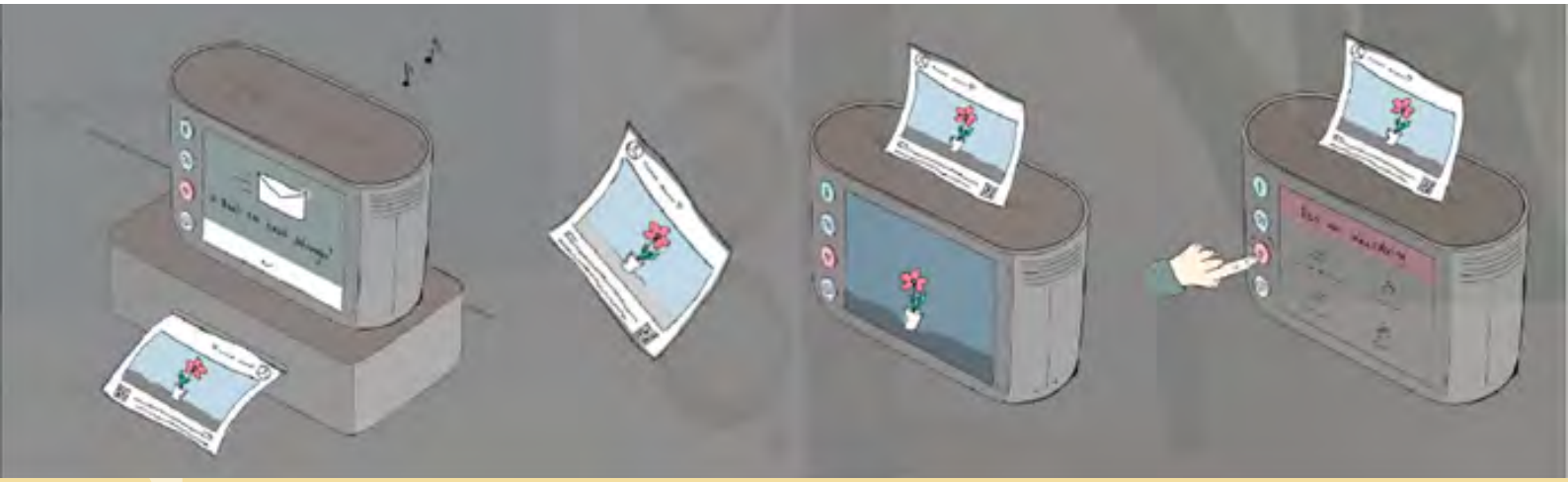

Radicaal vernieuwen: de do's van Topaz

De beweging 'Radicale vernieuwing zorg' droomt van zorg waarin mensen het belangrijkste zijn, en niet de regels, protocollen en gewoonten. Het gaat om wat er speelt in en tussen de mensen die zorg nodig hebben, hun naasten en de mensen die zorg verlenen. Zowel in het verpleeghuis als bij zorg thuis.

Wie zorg nodig heeft, moet binnen zijn eigen mogelijkheden een waardig leven kunnen leiden, met zorg die daarbij past. Naasten die een bijdrage willen leveren, houden daarvoor de ruimte en ontvangen waardering. En iedereen die in de zorg werkt moet verantwoordelijkheid durven nemen om zo de passie te kunnen ervaren die de reden is geweest om voor dit werk te kiezen.

Topaz was één van de zorgorganisaties in Nederland die meedeed aan het project 'Radicale vernieuwing verpleeghuiszorg, van regels naar relaties.' Daarover vertelde het tijdens één van de bijeenkomsten van het Kennisnetwerk Dementie. Hoewel het een illusie is dat je in de zorg zonder regels en systemen kunt werken, wilde Topaz wel kritisch kijken naar de hoeveelheid en de inhoud van de regels waaraan je moet voldoen en welke regels van belang zijn voor een goede relatie tussen de cliënt en zorgverlener en welke niet. Want tijd die je niet aan papierwerk kwijt bent, kun je namelijk besteden aan bewoners.

Toelichting
In 2017 lichtte projectleider Eva van Zelm van Topaz het project Radicale Vernieuwing Verpleeghuiszorg toe tijdens een congres van Waardigheid & Trots.

Bekijk filmpje hier

1.

De bestuurder moet achter het project staan en het ook actief uitdragen.

2.

Zorg voor een goede project startup, liefst geleid door een externe partij voor het stellen van de kritische vragen.

3.

Creëer ruimte om het gesprek met elkaar aan te gaan ongeacht ‘rangen/functies’ en stel de vragen centraal staan waarom doen we dit en wat heeft de cliënt hieraan?

4.

Creëer eigenaarschap (en faciliteer de betreffende persoon bij wat heb je nodig om het daadwerkelijk voor elkaar te krijgen).

5.

Creëer momenten in de dagelijkse routine (in plaats van een plenaire bijeenkomst organiseren).

6.

Maak onderwerpen klein en begrijpelijk (eten en drinken in plaats van wonen en welzijn) waardoor mensen op de werkvloer zich aangesproken voelen.

7.

Maak onderscheid tussen doel en middel. Een familieavond of een huisbezoek is een middel om een bewoner en/of familie beter te leren kennen. Geen doel.

8.

Zet ‘The whole system in the room.’ Ga met alle betrokkenen het gesprek aan om bepaalde dingen op te lossen. Praat met ze in plaats van over ze.

9.

Onderzoek is een belangrijk onderdeel. Het kan aanleiding geven om het gesprek met elkaar aan te gaan en kan inzicht geven in wat wel/niet werkt. Een onafhankelijke kritische blik helpt hierbij (‘Vreemde ogen zien wat je zelf niet ziet’).

10.

Regels halen de aandacht weg, en ook de aandacht voor de wederzijdse relatie (kwaliteiten bespreken en kijken wat wel/niet kan).

‘Blijf bewust van wat je zelf doet’

Energiek, positief en ambitieus. Zorgverlener in hart en nieren. Dát is Teun Toebes. Wie kent hem niet? De student Zorgethiek (en afgestudeerd hbo-verpleegkundige) zet zichzelf op eigentijdse wijze in voor de zorg en een samenleving waarin mensen met dementie geprikkeld blijven in het leven. Teun had hierbij één grote wens: samenwonen met mensen met dementie. En dus trok hij in bij de bewoners van Voorhoeve (AxionContinu) in Utrecht. In een inspiratiesessie voor het Kennisnetwerk Dementie vertelde hij wat hij en zijn huisgenoten zoal samen beleven en welke lessen hij van hen leert.

Personeelstoiletten apart

Zijn vragen: Wat kunnen we nog leren van bewoners? Kijken we buiten onze eigen taken om? Teun kent de medische dossiers van zijn medebewoners niet. Doordat hij daar woont, ‘ziet’ hij hoe het verpleeghuis is. Het wc-papier is hard, de kar met incontinentiematerialen staat in de douche. Waarom zijn er aparte personeelstoiletten?

Bekijk Facebook hier

Bier bij het voetbal

De ervaring van Teun: soms maken we mensen meer afhankelijk dan nodig, omdat de leefomgeving niet goed aansluit op de behoeftes van de mensen. We creëren met elkaar rollen en patronen waardoor er verschillen ontstaan tussen Teun zijn huisgenoten. Waarom is dat? Mensen voelen alles, ook al hebben ze dementie. Waarom zijn er restricties? Mogen bewoners geen bier bij het voetbal? Waarom naar buiten bij het hitteprotocol?

Overtuigingen

De boodschap van Teun: blijf bewust van wat je zelf doet. Wie ben jij als zorgverlener? En wat zijn je overtuigingen om in de zorg te gaan werken? En hoe ga je daarmee om als je in dienst bent?

Indoorfilmpjes

Tijdens de inspiratiesessie liet Teun verschillende ‘indoor-filmpjes’ zien met bewoners. Je vindt ze op het Facebook-kanaal van AxionContinu.

De ervaringen van Teun als medebewoner van mensen met dementie zijn inmiddels ook gepubliceerd in zijn boek: VerpleegThuis.

‘Waarom zijn er restricties? Mogen bewoners geen bier bij het voetbal? Waarom naar buiten bij het hitteprotocol?’

‘Lerend vermogen stimuleren’ bij WZH

Mensen met ernstige dementie krijgen meer positieve gevoelens en zijn minder rusteloos als ze meer betrokken worden bij betekenisvolle activiteiten. Maar dan moet wel een beroep worden gedaan op hun lerend vermogen. Ergotherapeut Manja Trouw en lecturer practitioner Mari Groenendaal van WoonZorgcentra Haaglanden (WZH) gaven tijdens een bijeenkomst van het Kennisnetwerk Dementie tekst en uitleg.

Mari Groenendaal: ‘Lerend vermogen is geen doel op zich, je past het toe om activiteiten die van betekenis zijn te stimuleren. Dit dwingt tot persoonsgericht kijken.’ Het uitvoeren en behouden van activiteiten is belangrijk, omdat uit onderzoek blijkt dat ze een positief effect hebben op fysieke functies, cognitieve status, neuropsychiatrische symptomen en kwaliteit van leven. Ook hebben ze een gunstig effect op zingeving, zelfvertrouwen, plezier, creativiteit en zelfstandigheid.

Rollator met bloemen

Een methode is emotieleren. Daarbij leren mensen met dementie iets nieuws aan, door het gebruik van sterke emoties. Zo ging mevrouw Van Dijk graag een blokje om in het verpleeghuis waar ze verbleef, maar vergat daarbij telkens haar rollator, terwijl ze wel moeilijk liep. Manja Trouw versierde samen met mevrouw de rollator met gehaakte bloemetjes en plantjes. Dit zorgde voor een positieve beleving en emotie. Onder het versieren bleef mevrouw Van Dijk hardop herhalen hoe mooi en leuk ze haar rollator vond. Sindsdien is ze haar rollator nooit meer vergeten.

Hoe achterhaal je betekenisvolle activiteiten?

Deelnemers aan de bijeenkomst ven het Kennisnetwerk gingen met elkaar in gesprek over hoe je kunt ontdekken wat betekenisvolle activiteiten voor iemand met dementie kunnen zijn. Het probleem is nu dat er nog te vaak een knip wordt gemaakt tussen wat iemand thuis altijd doet en de activiteiten in het verpleeghuis. Terwijl er veel informatie over betekenisvolle activiteiten valt op te halen bij naasten, dagopvangbegeleiders, of door van tevoren een keer op huisbezoek te gaan.

Schaatsmedailles aan de muur

Marion de Leeuw, ergotherapeut bij WZH, gaf tips op grond van haar ervaringen die ze met huisbezoeken opdeed: ‘Je ziet al heel veel als je bij iemand thuiskomt. Er hangen bijvoorbeeld schaatsmedailles aan de muur, of er staat een piano in de woonkamer. Naar aanleiding daarvan kan je in gesprek gaan. Daarin is het belangrijk om aanknopingspunten te vinden. Bijvoorbeeld: wat voor activiteiten ging de persoon met dementie doen nadat hij met pensioen ging? Of: waar mag je iemand voor wakker maken?’

Stapeltje wasgoed

WZH heeft de documentaire gemaakt ‘Kunnen zijn wie je bent’ die het belang van betekenisvolle activiteiten benadrukt. In de film komt de partner van een vrouw met dementie aan het woord, die geduldig haar gewoontes documenteert: ‘Ik legde altijd een stapeltje wasgoed klaar. Dan ging ze dat opvouwen. Als ik haar hier een compliment over gaf, dan straalde ze enorm.’

Bekijk filmpje hier

TV en Maandblad

WoonZorgcentra Haaglanden (WZH) heeft twee nieuwe initiatieven in het leven geroepen voor persoonsgerichte zorg: WZH TV en het Maandblad. Voor bewoners, door bewoners.

Deze initiatieven zijn ontstaan doordat de werkzaamheden van de vaktherapeuten en geestelijk verzorgers een andere invulling kregen in de coronatijd. In 2021 zijn beide initiatieven verder doorontwikkeld en geëvalueerd. Het gaat hierbij om persoonsgericht contact, (gelijk) waardigheid, verbinding, het versterken of verdiepen van het contact en elkaar inspireren. De initiatieven bieden een podium/platform voor de talenten, kwaliteiten en verhalen van de bewoners en medewerkers. Beide deelprojecten worden vorm gegeven vanuit cliëntgerichte zorg, waarin de cliënt als mens het vertrekpunt is en aansluit op de belevingswereld van de mensen die in de woonzorglocaties wonen.

Uit de evaluaties komt naar voren dat WZH TV en het Maandblad verbindend zijn voor bewoners. Daarom worden nu ook steeds meer (fysieke) WZH-brede activiteiten georganiseerd om de verbinding tussen bewoners en locaties te versterken, zoals een WZH Maandblad en Televisie ‘On Tour’, het maken van een DVD en een locatie overkoepelende paasbingo.

MEER RUIMTE VOOR PERSOONLIJK CONTACT:

‘Meer personeel, vaste teams, niet-zorgtaken wegnemen bij zorg bijvoorbeeld door inzet gastvrouwen of familie inschakelen om te helpen.’

Resultaten

Trots op wat we hebben bereikt

Meer kennis over onbegrepen gedrag

In coronatijd stond het Kennisnetwerk Dementie enkele malen stil bij onbegrepen gedrag. Want de uitdagingen waren groot, én leerzaam. Wat deed de lockdown met bewoners en hoe kon en kun je tegemoet blijven komen aan hun wensen, ook als er beperkingen zijn? Ervaringen werden uitgewisseld en onder anderen hoogleraren Debby Gerritsen (Radboud Universiteit) en Wilco Achterberg (LUMC en Topaz) lichtten onderzoeken toe.

Vilans startte een project over onbegrepen gedrag in coronatijd, samen met de deelnemers aan het Kennisnetwerk Dementie. Doel was te leren van de ervaringen en goede voorbeelden die een positieve invloed hebben op onbegrepen gedrag bij mensen met dementie in verpleeghuizen.

Daarvoor werd ook een kort literatuuronderzoek gedaan. Die beschrijven zowel positieve als negatieve effecten van de maatregelen. Negatieve effecten zijn toename van onbegrepen gedrag, zoals depressiviteit, angst, agitatie en apathie.

Dat lijkt te komen door beperkingen op sociaal en fysiek gebied, maar mogelijk spelen ook werksfeer en werkdruk in teams een rol en verminderd contact tussen organisaties en naasten. Positief is een afname van het onbegrepen gedrag. Dat kan volgens de literatuur worden veroorzaakt door bijvoorbeeld minder verplichtingen, minder prikkels door bezoek, meer rust op afdelingen en dat bewoners meer contact hebben met medewerkers en andere bewoners.

Leerpunten voor zorgorganisaties:

- De rol van naasten: zij kunnen helpen met herkennen/oplossingen zoeken voor onbegrepen gedrag, maar zij lijken ook een negatieve invloed te hebben door overprikkelend bezoek.
- Meer rust en goede sfeer op afdeling? Bijvoorbeeld vast zorgteam, meer individuele momenten in plaats van op groepsniveau.
- Bij heropstart bezoek voorkom overload aan prikkels. Het niet meer herkennen van naasten kan zorgen voor onbegrepen gedrag.
- Hoe zorgen voor genoeg beweging bij het wegvallen van de activiteiten? Bijvoorbeeld fysiotherapie inzetten.
- Nieuwe innovaties en technologieën.

In de bijeenkomsten met deelnemers van het Kennisnetwerk zijn vier vragen geformuleerd en gedurende het project verder uitgewerkt. Per vraag bekeken de deelnemers wat ze daarmee konden en wat daarvoor kon worden bedacht. Dit waren de uitkomsten.

Hoe zorgen we dat cliënten minder gebonden zijn aan verplichtingen in hun dag-invulling?

- Flexibel omgaan met behoeften van client, ook ruimte geven aan niet willen. ('Niet iedereen hoeft voor 10 uur uit bed te zijn. 'Wat is een verplichting en wat niet? Daar mogen we ook kritisch op zijn.')
- Afstemmen op de cliënt vraagt om meer uitleg geven aan familie en naasten.
- Dit vraagt van personeel om eigen structuur los te laten.

Hoe zorgen we voor meer rust op de afdeling?

- Ook duidelijke afspraken over wanneer medewerkers op de woning komen.
- Zoveel mogelijk vaste gezichten op de afdeling.
- Mogelijkheid om apart te kunnen zitten.
- Beperk geluid van radio en tv, laat deuren geluidloos sluiten, houd rekening met omgevingsgeluid.
- Geen overleg tussen collega's op afdeling.

Hoe zorgen we dat personeel meer ruimte heeft voor persoonlijk contact met cliënten?

- Meer personeel, vaste teams, niet-zorgtaken wegnemen bij zorg bijvoorbeeld door inzet gastvrouwen of familie inschakelen om te helpen.
- Persoonlijk contact ook inplannen in de agenda, zodat het niet kan worden vergeten.
- Personeel scholen in mogelijkheden contact (wat kunnen ze doen?).

Hoe zorgen we ervoor dat bezoek minder prikkels veroorzaakt?

- Vaste tijden voor bezoek, maximum aantal bezoekers ('We werken met een vast rustuurtje tijdens de maaltijd. 'Bezoek in eigen woning, aparte ruimtes of op terras. ('Wij gaan met naasten in gesprek over hoe een contactmoment ingevuld kan worden. Maar we maken ook afspraken over bijvoorbeeld rustig binnenkomen, etc.').
- We hebben ook bezoek van ondersteunende diensten. We moeten hen ook bewust maken van het effect van hun gedrag en het geluid dat ze maken.

Lees het rapport hier

Verdiepende informatie

Het kennisplein Zorg voor Beter geeft zorgverleners praktische informatie, bijvoorbeeld over hoe om te gaan met een cliënt met dementie met onbegrepen gedrag. Het is van belang de oorzaak van het gedrag te achterhalen en de juiste aanpak of behandeling te kiezen. Maar hoe doe je dat? De website geeft een overzicht van methodieken. Deelnemers aan het Kennisnetwerk Dementie leggen in enkele video's uit hoe het bij hen werkt.

ABCs-methode

De ABCs-methode bestaat uit vier stappen waarmee je onbegrepen gedrag van mensen met dementie leert begrijpen en oplossen. De stappen staan beschreven in een flyer. Zorgverleners krijgen tips hoe om te gaan met gedrag of emoties, zoals depressie en angsten, apathie, onrustig gedrag, en wanen en hallucinaties. Sanna van Marle en Corrie Reijenga van Marga Klompé lichten de vier stappen toe waarmee je onbegrepen gedrag van mensen met dementie leert begrijpen en oplossen.

Sanna van Marle en Corrie Reijenga van Marga Klompé lichten de vier stappen toe. Bekijk het filmpje.

Dementia care mapping

Dementia Care Mapping (DCM) is een systematische observatiemethode waarbij een observator de stemming, betrokkenheid, gedrag en bezigheden van bewoners met dementie vastlegt. DCM geeft een onderbouwd beeld van wat er gebeurt met en rondom een bewoner en welk effect dat op hem heeft. Hierdoor geeft de methode inzicht in de mogelijke oorzaken van onbegrepen gedrag. Op basis van de observaties stelt een zorgteam vervolgens een actieplan op om het onbegrepen gedrag te verminderen. Hennie Lambregts van Avoord licht de methode toe.

Hennie Lambregts van Avoord licht de methode toe. Bekijk het filmpje.

Video Interventie Ouderenzorg (VIO)

VIO leert zorgverleners via videofeedback en opdrachten beter om te gaan met onbegrepen gedrag. De methodiek is gebaseerd op de uitgangspunten van de methode Video Home Training. De erkenningscommissie ouderenzorg van Vilans heeft de interventie erkend als theoretisch goed onderbouwd. Helma van der Hulst (Topaz) geeft een toelichting.

Helma van der Hulst (Topaz) geeft een toelichting. Bekijk het filmpje.

Moreel beraad

Veel zorgorganisaties gebruiken een methodiek om onbegrepen gedrag aan te pakken en te analyseren. Zonnehuisgroep Amstelland werkt met een eigen interventie en de methodiek Moreel Beraad. Manager en GZ-psycholoog Hans van Willenswaard en coördinerend EVV'er Floor Heida vertellen over hun ervaringen. 'Uiteindelijk gaat het om de keuze maken voor goede zorg voor de cliënt.'

Hans van Willenswaard en Floor Heida vertellen. Lees meer.

Eten en drinken is niet altijd eenvoudig bij mensen met dementie. Dat heeft allerlei oorzaken. Zo proeven en ruiken de meeste mensen met dementie minder goed. Zelfstandig eten wordt steeds lastiger en afleiding ligt op de loer. Hoe zorg je ervoor dat mensen met dementie toch genoeg eten en drinken?

Lekker eten en drinken

Vanuit het Kennisnetwerk Dementie gaven voedseladviseurs (en oud-koks) Wilma van der Wal (Marga Klompé) en Leo Koster (WoonZorgcentra Haaglanden) handige tips voor het kennisplein Zorg voor Beter. Een schot in de roos, want het artikel werd bijna 10.000 keer bekeken!

Hun tips in een notendop:

- Kijk eerst of er geen lichamelijke oorzaken zijn. Denk aan een niet passend kunstgebit, dat voor veel problemen kan zorgen of medicijnen waardoor mensen helemaal geen zin meer hebben in eten of drinken.
- Werk met sterkere geuren, omdat mensen met dementie vaak minder goed ruiken. Als je bijvoorbeeld gebakken aardappeltjes maakt, bak daar dan eens ui en spek bij. Een ander gerecht dat zorgt voor een heerlijke geur is gestoofde appeltjes met kaneel.
- Kijk naar wat iemand met dementie nog wel kan. Eet hij wel de voeding waar hij gelukkig van wordt? Dat is maatwerk. Kijk naar de achtergrond van een cliënt, naar zijn cultuur, zijn geloofsovertuiging. Kijk naar hoe hij zijn leven geleefd heeft. Luister naar de cliënt en bedenk hoe je daar op kunt afstemmen. Je kunt proberen thuis na te bootsen.
- Als je het eten moet malen vanwege slikproblemen, maal de onderdelen dan apart. Doe niet alles bij elkaar in de staafmixer.
  En maak bijvoorbeeld van de aardappelpuree een bolletje met een ijsknijper. Dan ziet het er al aantrekkelijker uit en dat maakt een groot verschil.
- Kleuren zijn van belang: maak contrast. Gebruik een bord met een felgekleurde rand op een gekleurde placemat of tafelkleed. Liefst zonder afbeeldingen, die leiden alleen maar af. Doe water in een gekleurd glas, bijvoorbeeld rood, dan drinken mensen die van zoetigheid houden dat eerder op dan als je het in een helder glas doet. Het rode glas zorgt voor een associatie met zoet.
- Neem een wat groter bord waar je de porties opschept dan een klein bord dat je helemaal volschept. Want dan hebben cliënten weinig zin om te gaan eten omdat het veel meer lijkt.

Meer tips? Lees het hele artikel op Zorg voor Beter.

De coronacrisis: inzichten van het Kennisnetwerk Dementie

Wat betekent de coronacrisis voor mensen met dementie in verpleeghuizen? Hoe zijn medewerkers met de situatie omgegaan? Welke inzichten heeft dat opgeleverd? Over die vragen boog het Kennisnetwerk Dementie zich al enkele maanden na het uitbreken van de coronacrisis. In het bijzonder ging het in op de gevolgen voor onbegrepen gedrag en technologie. De uitkomsten werden gebundeld in twee handige overzichten, door Vilans verder verspreid.

Inzichten onbegrepen gedrag in coronatijd

Opvallend: afname en toename. In coronatijd lijkt onbegrepen gedrag zowel af als toe te nemen. Dat bevestigt onderzoek van de Nijmeegse hoogleraar Debby Gerritsen, en ervaringen in de praktijk. Enerzijds kunnen mensen met dementie de rust en het mindere bezoek en dus minder prikkels als prettig ervaren. Anderzijds kunnen bijvoorbeeld isolatie op de kamer en het niet naar buiten mogen juist leiden tot meer probleemgedrag.

Omgaan met dilemma's. Laat je iemand deelnemen aan de dagbesteding met risico op corona of sla je de deur dicht in iemands gezicht? Is een bewoner 'isoleren' in zijn kamer nog wel persoonsgericht? Hoe streng houd je je aan de regels en wat kun je eigenlijk nog wel? Juist in coronatijd komen zorgmedewerkers voor moeilijke keuzes te staan. Hoe gaan zij om met die dilemma's? Tip: maak gebruik van de Routeplanner dilemma's in de zorg.

Inzichten technologie in coronatijd

Urgentie: in beweging. Ondanks het spook van de corona waren medewerkers bereid nieuwe technologie toe te passen, om vragen te stellen en het te gaan gebruiken samen met bewoners. De urgentie door corona zette iets in beweging. Corona dwong op een originele manier communicatie te versterken, want dat was een hoofdtekort voor veel bewoners. Positief was dat het allemaal heel snel ging, oude gedragspatronen werden gedwongen doorbroken. Als de nood aan de man is, kan men creatief zijn.

Durf buiten lijntjes te kleuren. De coronatijd leerde dat je technologie kunt versnellen en niet altijd alles hoeft dicht te timmeren. Durf buiten de lijntjes te kleuren en claim die ruimte ook. Normaal gesproken worden innovatieteams 'gedwongen' controles in te bouwen, nu bleken die teams minder 'bang'; er is meer risico genomen.

Kijk hier voor alle inzichten

‘Je begrijpt de verwarring beter’

Bingo! Gejuich klinkt op. De ‘winknop’ begint te loeien. Twee tellen later stappen vier vrouwen opgetogen uit een caravan. Bij Zonnehuisgroep Amstelland in Amstelveen is het Kennisnetwerk Dementie neergestreken. Een aantal dementieverpleegkundigen probeert een educatieve escape room uit gebaseerd op de principes van Anneke van der Plaats. En natuurlijk lossen zij bijtijds de puzzel op.

14 puzzels

Het idee komt van docent Karin Schokker, een groot aanhanger van belevingsgericht onderwijs en lessen over dementie moesten toch eenvoudiger, aansprekender en leuker kunnen. Nadat ze van haar kinderen een rondje ‘escape room’ cadeau had gekregen, wist ze wat haar te doen stond: iets soortgelijks maken, maar dan over dementie. Twee ervaren escape room-bouwers van escape room Leiden werden ingeschakeld, een caravan werd gekocht, helemaal gestript en omgebouwd en ingericht tot ‘woonkamertje van vroeger’. Aan de hand van de acht principes van Anneke van der Plaats bedachten zij veertien puzzels die de vier of vijf personen in de caravan binnen 45 minuten moeten oplossen.

Bingokaarten kwijt

Doel van dit alles: meer kennis en vooral meer begrip creëren voor mensen met dementie. Bijvoorbeeld overprikkeling, wat doet dat met je. De bedenkers gingen niet over één nacht ijs: het spel werd tientallen keer getest voordat het echt gereed was. De escaperoom vertelt het levensverhaal van Harry, bewoner van het verpleeghuis en een fervent spelletjesliefhebber. Maar Harry is vandaag in paniek: hij is de bingokaarten voor de avond kwijt. De opdracht: breng rust in de kamer van Harry en vind de bingokaarten.

‘Goed gespeeld’

Karen ten Hoven (Atlant), Monique Hemmes (Woonzorgcentra Haaglanden), Marlijn Baak (Marga Klompé) en Corrie Kreijmborg (Zonnehuisgroep Amstelland) doen er uiteindelijk 37 minuten over. ‘Echt leuk, gaaf en wat goed gedaan’ laten zij weten als ze de caravan uitstappen. ‘Jullie hebben hartstikke goed gespeeld’, complimenteert de spelleider, die onder de indruk is van hun samenwerking.

Foto van links naar rechts: Karen ten Hoven, Monique Hemmes, Marlijn Baak en Corrie Kreijmborg

Bewustzijn vergroot

Als het adrenalineniveau wat gezakt is ('Dat vlaggetje, wat was dat dan', 'Dat van vroeger en nu, dat was gaaf.' En: 'Bij die foto zaten we helemaal verkeerd'), blikken ze terug. 'Dingen zijn logisch, maar dat is het niet. Niets is wat het lijkt. De puzzels hebben te maken met hoe je omgaat met mensen met dementie. Je begrijpt de verwarring van bewoners beter, dat zij verward denken. Als je al die geluiden zo hoort, begrijp je dat cliënten daar moeite mee hebben. Wel verwarrend allemaal, die puzzelstukjes en dan de tijdsdruk erbij. Ons bewustzijn is vergroot. We zijn vaak te snel met conclusies trekken, zeker als het over bewoners gaat. Wij kenden elkaar niet, maar onze samenwerking was heel positief. Misschien moeten we dat op het werk ook meer doen. Een geweldige ervaring, die gaan we zeker delen. De Mobiele Verwarring is absoluut aan te bevelen.'

Kijk hier voor meer informatie

Kennis delen op digitale festivals

In juni 2021 vond het eerste festival plaats van het Kennisnetwerk Dementie, vanwege corona digitaal. Het festival heeft in juni 2022 voor de tweede keer plaatsgevonden. Deelnemers aan het festival hoorden van collega's uit andere verpleeghuizen hoe zij werkten aan vernieuwingen in de zorg voor bewoners met dementie. Op deze bladzijde een korte weergave van een aantal workshops.

ATLANT:

GVP-opleiding voor groei in je vak

13 lesdagen, 2 praktijkdagen, 6 bpv-opdrachten. Het is geen kleinigheid, die opleiding tot Gespecialiseerd Verzorgende Psychogeriatrie (GVP). Maar verzorgenden Peggy en Christa zijn laaiend enthousiast. 'De opleiding heeft veel gebracht. Over jezelf, karaktereigenschappen en valkuilen, en je verdiept je kennis. Je gaat anders naar gedrag van bewoners kijken, je leert collega's sturen en je ondersteunt ze bij onbegrepen gedrag. We werken nu nauwer samen met psychologen op de afdeling. Fijn is ook dat je met mensen van de werkvloer in de klas zit. Je kunt ervaringen uitwisselen, wat is al uitgeprobeerd, wat werkt en wat niet. Je ziet ook dat het anders kan, wat beter kan werken. We zijn veel meer gegroeid in het vak. Ja, het kost energie en tijd, er wordt best wel veel van je gevraagd, maar het levert je veel op. Het is het super waard om te doen.'

AVOORD:

wegdromen tijdens zorgmomenten

Het projecteren van afbeeldingen op het plafond zorgt ervoor dat bewoners rustiger, en meer ontspannen, wakker worden. Avoord maakt hiervoor gebruik van de Qwiek up. Het is goed om te weten waar bewoners blij van worden, zodat je daar filmpjes op kunt aanpassen. Familie kan een usb-stick met filmpjes/foto's aanleveren en die kunnen medewerkers dan ook projecteren bij de persoon. Bijgaand plaatje (niet van Avoord) laat zien hoe het eruit ziet bij een persoon met dementie. Een mooie manier om meer belevingsgerichte zorg te leveren!

TOPAZ:

doodelen, voor elk woord een plaatje

Ineke Westerik en Ilse Haasnoot (Topaz) laten zien hoe je via doodelen een plaat kunt maken van wat voor een bewoner belangrijk is, waar hij of zij voor warm loopt en wat plezier in het leven geeft. Een gesprek met de bewoner is het begin. Daarna maak je een mindmap. Voor elk woord zoek je een plaatje. Daarmee maak je een bord met plaatjes en teksten. Het bord laat zien wie de mensen zijn en willen zijn. Elk plaatje staat voor een heel verhaal. Het nodigt uit tot een gelijkwaardig gesprek met de bewoner. Die zal vaak spontaan gaan vertellen. Dat merkte ook minister Hugo de Jonge, die gisteren op bezoek was. 'Ik ken die man niet, maar hij kende mij wel'. Iedereen kan 'doodelen', het is niet aan een bepaald deskundigheidsniveau gebonden. En je kunt het met je team doen. Zie ook dit filmpje:

Bekijk filmpje hier

PLEYADE:

innoveren voor en met bewoners

'Een positieve prikkel creëren, dat willen wij als Pleyade Innovatie Team (PIT). Een gesprek mogelijk maken, een glimlach op iemands gezicht toveren. We zetten de behoefte van de bewoner voorop en gaan samen met hem, de zorgmedewerkers en de familie aan de slag met een bepaalde ontwikkelvraag. Het resultaat is 'warme technologie', een oplossing die iets toevoegt aan het levensplezier, aan de kwaliteit van leven.' Volgens Tijmen Stroeken is gelijkwaardig en laagdrempelig samenwerken daarbij van het grootste belang. 'Want innovaties die je kant en klaar inkoopt, belanden vaak op de plank. Ze zijn te breed van opzet en te weinig persoonsgericht.'

Bijeenkomsten

Kennisnetwerk Dementie

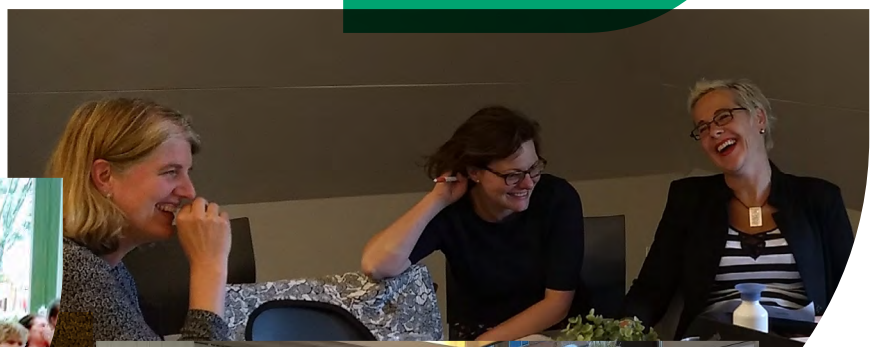

Innovatief én creatief

Hoe zorgen we ervoor dat technologie in de dagelijkse praktijk wordt gebruikt voor het geven van persoonsgerichte dementiezorg? Hoe stimuleren we medewerkers om aan de slag te gaan met onbegrepen gedrag? En hierbij ook naar hun eigen rol en invloed te kijken?

Met die 'lastige vraagstukken' over technologie en onbegrepen gedrag, waarvoor ook de deelnemende organisaties aan het Kennisnetwerk (nog) geen oplossing hebben, gingen twee groepen uit de deelnemende organisaties enkele dagen met elkaar aan de slag. Creatieve werkvormen, inspirerende omgevingen en gasten van binnen en buiten de sector brachten de deelnemers tot innovatieve oplossingen. Zoals voor technologie een techno-oma of het dementiehotel. De groep 'onbegrepen gedrag' wil verder met de operatie 'frisse blik' waarbij er meer ruimte is voor medewerkers om te reflecteren op hun eigen gedrag en er kennisuitwisseling is met andere branches waar onbegrepen gedrag ook een thema is, zoals de politie.

Door corona heeft de uitvoering van deze ideeën nog even op zich laten wachten, maar een vervolg krijgen zij zeker!

Wat is het Kennisnetwerk Dementie?

Het Kennisnetwerk Dementie is een lerend netwerk en bestaat uit acht organisaties:

- Atlant
- Avoord
- AxionContinu
- Marga Klompé
- Pleyade
- Topaz
- Woonzorgcentra Haaglanden (WZH)
- Zonnehuisgroep Amstelland (ZHGA)

De organisaties delen goede voorbeelden met elkaar en wisselen ook vragen over de dementiezorg en –ondersteuning met elkaar uit.

Vilans ondersteunt het netwerk.

5

COLOFON

Verantwoordelijk voor uitgave
Dit is een uitgave van het Kennisnetwerk Dementie.

Tekst
Interview bladzijde 4, 5 en 6:
Linda van Ingen

Ontwerp
Public Cinema, Amsterdam

Grafische vormgeving
Marcom+design, Utrecht

Contact
Vilans, info@vilans.nl

Disclaimer
Deze uitgave is met grote zorgvuldigheid en met gebruikmaking van de meest actuele gegevens tot stand gekomen. Het is echter niet geheel uitgesloten dat de informatie in deze uitgave onjuistheden en/of onvolkomenheden bevat. Vilans aanvaardt geen aansprakelijkheid voor directe of indirecte schade ontstaan door eventuele onjuistheden en/of onvolkomenheden. Aan de inhoud van deze uitgave kunnen geen rechten worden ontleend.

Deze uitgave mag zonder toestemming van Vilans voor niet-commercieel gebruik worden gedownload en verveelvoudigd. Delen uit deze tekst mogen worden overgenomen met bronvermelding. Voorts alle rechten voorbehouden.

© Vilans, augustus 2022